

عنوان مقاله:

نشانه‌شناسی ترانه‌های اجتماعی فارسی: مطالعه چند نمونه شاخص

محل انتشار:

مجله ادبیات پارسی معاصر، دوره 9، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

عارف محمد امیری - دانشجوی دکتری زبان شناسی همگانی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

آتوسا رستم بیگ - استادیار زبان شناسی همگانی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی،

خلاصه مقاله:

پژوهش حاضر که از نوع توصیفی-تحلیلی است با اتخاذ رویکرد نشانه‌شناسی اجتماعی و با هدف شناسایی ساختار ژانر به بررسی ترانه‌های اجتماعی موسیقی پاپ فارسی می‌پردازد تا به این پرسش‌ها پاسخ داده شود که ساختار ژانر در ترانه‌های اجتماعی فارسی چیست؟ ترانه‌سرایان زن و مرد چگونه از رمزگان زبانی و منابع نشانه‌ای در بیان قصد اجتماعی خود استفاده کرده‌اند؟ و هویت فرستنده و گیرنده پیام در ترانه‌های اجتماعی چگونه بازنمایی شده است؟ به این منظور، 6 ترانه اجتماعی (از 3 ترانه‌سرای زن و 3 ترانه‌سرای مرد) به روش نمونه‌گیری تصادفی نظام‌مند انتخاب شدند. بر مبنای یافته‌ها مضامین پرکاربرد در ترانه‌های اجتماعی میهن‌دوستی، پیوستگی قومی و ملی، اختناق و لزوم اصلاح امور هستند. در ترانه‌های اجتماعی سه ساختار عمده شناسایی شده است: توصیف وضعیت اجتماعی-سیاسی غالباً با ارجاع به گفت‌مان اختناق و یأس؛ اقناع مخاطب با تأکید بر هویت ملی، قومی و جنسیتی؛ و پیش‌بینی و برنامه‌ریزی برای آینده با بهره‌گیری از گفت‌مان امید. در بخش توصیف وضعیت، هویت فرستنده پیام در قالب راوی، در بخش اقناع با تأکید بر هویت ملی و جنسیتی و در بخش برنامه‌ریزی برای آینده در قالب کنشگر فعال بازنمایی شده است. گیرندگان پیام نیز غالباً با تأکید بر هویت ملی، جنسیتی یا قومی مشخص شده‌اند. در ترانه‌سرایان زن، هویت زنانه و نقش کنشگری زنان به نحوی عامدانه برجسته شده است. بررسی رمزگان نشان می‌دهد تنوع نشانه‌ها در نظام‌های گذرایی و وجه در مردان بیشتر از زنان بوده است؛ با این حال، از منظر جهت، مردان تنها از بندهای معلوم در ترانه‌های خود استفاده کرده‌اند.

کلمات کلیدی:

نشانه‌شناسی اجتماعی، ترانه اجتماعی، هویت، رمزگان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1124308>

